

ВАСИЛ ЦОНЕВ
В СВЕТА НА БРОЙЛЕРИТЕ

chitanka.info

Бях доста изненадан от поканата. Западен бизнесмен ме кани да посетя неговата експериментална птицеферма.

Не съм специалист по птиците. Ям ги с удоволствие и то сготвени лично от мен. Да съм се прочул чак пък толкова като готвач на птици?...

Но поканата си беше покана. Шест месеца плюс билет за отиване и връщане.

— Защо не? — кимна главният редактор. — Иди и ако става за вестника, ще напишем нещо.

Бизнесменът ме посрещна на аерогарата и каза същото:

— Каня ви именно затова. Да погледнете, да поживеете, да пипнете, да поговорите и ако става за вашия вестник да напишете нещо.

— Далече ли е птицефермата?

Бизнесменът се усмихна:

— Вие вече сте в нея, господине.

Естествено беше да се смутя. И таз хубава. Ами ако тоя човек е луд? За къде съм в тази чужда страна, поканен от ненормален...

Стиснах билета за връщане и пресилено се усмихнах.

— Не се чудете — усмихна се и бизнесменът, — аерогарата е част от фермата...

Погледнах го в очите. Бяха съвсем нормални. Освен това името му беше доста известно — знаех го от дете като синоним на богатството...

— Дължа известно уточняване — каза бизнесменът, — моята ферма не е за птици, а за хора...

Огледах се. Аерогарата гъмжеше от пътници. Добре облечени, възпитани — те влизаха, излизаха, говореха тихо и се усмихваха. Достатъчно беше да погледна някого, за да ми кимне усмихнат, сякаш искаше да ми каже:

— Колко е красиво всичко, нали?

Аерогарата блестеше от чистота. Цветна, лъскава, тя по-скоро приличаше на огромен магазин за детски играчки.

— Да — кимна бизнесменът, — всички, които виждате, са бройлери.

— Но... Те изглеждат съвсем нормални!

— Дори по-добре — усмихна се бизнесменът, — и това е моят номер.

Вгледах се в лицата на бройлерите. Да, те бяха усмихнати. Всички. До един, така както са усмихнати пластмасовите манекени по витрините. Безстрастни, изкуствени усмивки от найлон, залепен върху найлонови лица. Чистички лица, розови, гладки, без бръчки. Защото бръчките се получават от мисли, от страдания, от чувства.

Една седмица след пристигането ми един от бройлерските градове беше разрушен от земетресение. Под развалините на къщите извадиха девет трупа. На деца — от две до девет години. Имената им останаха неизвестни. Родителите бяха избягали, оставили децата си. И не се върнаха да ги потърсят. Затова по лицата им нямаше бръчки. Затова бяха винаги усмихнати.

Аз обичам смеха. Но един месец след посещението ми в бройлерската държава се стряхах, като виждах усмихнати хора...

Докато пиехме кафето в бюфета на аерогарата, бизнесменът продължи своя пряк разговор:

— Едно време на добитъка се е гледало като на добитък. Прасетата са тънели в помия, едрият и дребният рогат добитък е спал на открито без никакви санитарни грижи... А сега, вие знаете, че в модерните ферми животните живеят няколко пъти по-добре от повечето индуси, африканци и азиатци. И добивът на мляко е по-голям, и вълната по-хубава, и месото е по-вкусно... Е, защо към хората, които работят за теб, да не се подходи по същия начин? Осигуряваш ги, даваш им всичко, което искат, а те ти го връщат двойно и тройно.

— Но... това са хора!

— Да, но бройлери.

Потръпнах, без да искам.

Бизнесменът вдигна рамене:

— Попитайте когото искате — всички ще кажат, че никога не са живели по-добре отсега. Имат всичко. И работа, и храна, и коли, и квартири, и изкуство, и любов.

— Да, но са бройлери.

— Че те винаги са мечтали да станат бройлери. Мислите им бяха като на бройлери, мечтите, изкуството, което харесваха. Е, аз им дадох всичко, за което те дори не можеха да мечтаят. От примитивни, диви

птици, които трепереха от студ и глад, които измираха като мухи от болести, хищници и природни стихии, аз ги превърнах в култивирани бройлери. Сега живеят в блестящи курници, получават отбрана храна, култура, естествено, подходяща за тях, учени и лекари се грижат за подбора, за здравето им. Какво искат повече?

— Но те са хора!

— И вие пък — въздъхва бизнесменът, — нали затова ви извиках. Поживейте петнадесет дни, вижте какво мислят, как живеят, как се веселят, на какво се радват и сетне напишете. И то истината, само истината. Аз това искам от вас. Разбира се, при условие че искате да го напишете. Ако не — здраве.

Подаде ми ръка и се усмихна:

— Сега ще дойде кола да ви вземе. Ще ви настанят в прекрасен курник... тоест апартамент. И след шест месеца ще се видим.

Вдигнах рамене и се ръкувах.

В този миг към мен се приближи елегантно облечен шофьор. Той кимна и аз тръгнах след него.

Апартаментът, в който ме настаниха, звънтеше от чистота. И отвън, и отвътре.

Възрастна бройлерка ме посрещна усмихната, показва ми как се отваря чешмата, как се пали лампата, как се пуска водата в тоалетната, как се включва телевизорът. Заведе ме в спалнята и посочи одеялата:

— По-дългата страна се слага надлъж, а по-късата — на ширина. Много любезна бройлерка.

Съпругът ѝ беше изключително мил.

— Внимавайте — прошепна той, като се оглеждаше, — тук храната не е като у вас. Много силна. Защото тук всичко е много качествено. При вас може да не внимавате, защото нали от млякото предварително взимате маслото, от кафето изтегляте кофеина, брашното ви е наполовина с трици — всичко при вас е много здравословно. Но при нас има пълна свобода, храната е пълноценна и глупакът може да си отиде за няколко години.

Той вдигна пръст:

— Тук има свобода на инициативата. Дават ти пълноценна храна, но те снабдяват със списания. Там пише всичко за холестерина. Не трябва да се яде масло, мляко, особено пък яйцата са ужасно вредни. Вреден е белият хляб, мазнините са вредни, сиренето, лютивото,

сладкото, шоколадът. От цигарите се получава рак, от виното — цироза, от бирата се тлъстее — сърдечен удар. Това е азбуката на храненето. Но има много детайли, които с течение на времето ще ви обясня. Аз знам всичко и ще ви дресирам така, че ще живеете сто и петдесет години.

Погледна телевизора и отново прошепна:

— Сега ще видите какво значи телевизия. У вас всичко с пропаганда. А тук има истинска свобода, истинско изкуство. И евтино. Натискаш копчето и готово.

Погледна ме със съжаление.

— Когато се върнете, животът тук ще ви се струва като сън. Все едно че сте били в рая.

Пак се огледа:

— Но не разказвайте какво сте видели. Ще ви завидят и...

И той прокара ръка по гърлото си.

— Аз знам всичко за вас. Ще изчезнете една нощ — готово. Затова ако ви питат как беше — мълчете си. Тук дават много филми за вашите страни. А си казал нещо и хайде — изчезваш. А тук спокойно можеш да говориш против министър-председателя. И карикатури има против него, всичко е напълно свободно.

Показа ми едно телевизионно списание.

— Тук е написано точно кой филм е хубав, кой среден и кой лош. Имаме големи специалисти. Те ни обясняват всичко и не е нужно сами да си блъскаме главите.

Той щеше да говори още дълго, по жена му го издърпа.

— На човека трябва да се обясняват някои неща — опъваше се бройлерът, — не мога да го оставя така...

На другия ден излязох из фермата.

Не, това не прилича на ферма. Това си беше град, потънал в цветовете и светлини, чистотата беше направо безумна, по улиците вървят усмихнати хора, посрещат ги усмихнати продавачи, всички си кимаха усмихнати — и познати, и непознати.

Помислих си малко и също се усмигнах. Та нали като малък ми обясняваха, че раят ще бъде именно такъв? Ще вървят всички, облечени в блестящи нощници, ще си веят с палмови листа и ще се усмихват един на друг...

От една къща видях да се изнасят съвсем нови мебели.

— Пренасяте се?

— Не — усмихна се собственикът, — сменям мебелите.

После разбрах, че това е масово явление. Всички бройлери се стремяха да имат последна мода мебели, да са облечени по последна мода, да имат последна мода кола... Но за това са нужни пари. И затова всички говореха за пари.

Всяка втора дума тук беше „долар“. Всички бройлери се усмихваха един на друг и си говореха за долари. По улиците, по магазините, вкъщи.

Две дечица играят на улицата. И си говорят за долари.

— Моята кофичка струва два долара, а твоята?

— Моят панталон струва десет долара, а твоят?

Две момичета си говорят на улицата:

— Моят приятел получава толкова и толкова долара, а твоят?

Две жени си говорят:

— Аз направих кейк за толкова и толкова долара. Вашият колко излиза?

Двама старци си говорят:

— Поръчах си ковчег за толкова и толкова долара. Вашият колко струва?

По телевизията дават реклами за театралното представление. Гостуват именити международни артисти (бройлерите имат огромна театрална сграда, но си нямат театър. Всеки що-годе талантлив актьор, пръкнал се между бройлерите, бяга в Европа). Но в рекламата по телевизията не се говори за имената на артистите. Те не са важни. Всички говорители обаче се задъхват от възторг:

— Ще видите невиджано изкуство! Само костюмите струват сто хиляди долара! Сто хиляди долара! Сто хиляди долара!

Долар — това значи любов, това значи живот, това е синоним на слънце и светлина. Доларът е единствената любов на бройлера. Момичетата обичат доларите в джоба на приятеля си. Изчезнат ли те — и любовта изчезва като спукан сапунен мехур. Децата уважават родителите си, защото са източник на долари. В деня, когато станат независими — изчезва всякакво чувство. Там, където няма долари, няма нищо. Празно е. Вакуум.

Вечерта седнах пред телевизора. Възрастният бройлер се показва на вратата със списание в ръка:

— Имате щастие — усмихна се той, — тази вечер и по петте канала на телевизията има чудесни филми. Който и да изберете няма да сбъркате.

Следната вечер ми каза същото.

Третата вечер — пак.

Четвъртата, петата, шестата, седмата...

Спирам, за да се разберем!

Когато написах първия вариант на този материал, редакторите вдигнаха скандал:

— Какъв е този примитивизъм? Та така се пишеше за Запада в първите дни след Девети! Много грубо, много директно.

Навярно са прави. Но признайте си, че е трудно да гледаш как колят децата ти и сетне да описваш случилото се с нежност и хумор...

А мен ме клаха точно шест месеца.

Има господа командировани, които отиват на Запад, за да гледат и сетне да разобличават. И къде отиват? Естествено — в Париж и в Бродуей. И гледат. Гледат „Джезюс крайс супер стар“, слушат Жилбер Беко, Жак Брел, Брасанс и като се върнат — зяпват. Ами сега? Та това, което са гледали, е най-хубавото, което е дал Западът на човечеството. Най-красивото, най-умното, най-прогресивното? Но командировката си е командировка. Трябва да се отчете. И седят господата и пишат против най-хубавото, което има на Запад. Защото не са видели лошото. Просто са нямали време да го видят.

А аз го видях. Стоях шест месеца в страната на бройлерите и гледах телевизия. От сутрин до вечер. По пет канала.

Мога смело да твърдя, че няма български журналист и писател, изкарал такава школа. Защото — пак повтарям — всички отиват в блясъка на Запада. Кой е луд да се тика при бройлерите, кой е луд да гледа шест месеца скука. Нито време има, нито пари, нито два живота, та да се хвърлят на вятъра.

А аз стоях шест месеца, гледах телевизия и си хвърлих шест златни месеца от живота на вятъра. Затова ще се спра малко повече на бройлерската телевизия, защото тя заема една трета от активния живот на бройлерите. Бройлерът работи, за да спечели долари. С доларите си купува вещи. А телевизията запълва онази част от съзнанието, която е определена за радост, за изкуство, за обич.

След шест часа, когато магазините се затварят, бройлерите сядат пред телевизията. Всички. До един. Улиците са празни. Няма театри, няма танци, няма смях. Има телевизия.

От телевизията бройлерът научава каква е последната модна кола, последната модна дреха и мебелировка. От телевизията получава съвети — как да се храни, как да се държи в обществото. Бройлерът няма познати, няма приятели — единствените познати и приятели това са говорителите, съветници по телевизията. Те му говорят, а той зяпа и попива.

Филмите, които дават по телевизията, са отпреди двадесет, тридесет и четиридесет години. Но са подбрани. Специално за бройлери. Направени за тях.

У нас такива филми не идват. Затова си нямаме понятие какво значи бройлерски филм. Това е нещо невиждано. Неописуемо.

В кината дават съвременни филми — пак оразмерени за бройлери. Но бройлерите не ходят на кино — първо, защото един билет струва три долара и половина; второ — след двадесет години същите филми ще се дават по телевизията. Защо да се харчат хубавите долари?

Невероятно изключение направи филмът на Фелинн „Амаркорд“. Но беше даван една седмица при празен салон, а критиците един след друг го оплюха по радиото, по телевизията и във вестниците. Да разберат бройлерите, че това е антибройлерски филм. Филм, който застрашава съзнанието, щастието и устоите на бройлерската държава.

Първата вечер и петте филма по петте канала бяха каубойски. Което копче и да щракнеш — едни и същи коне, едни и същи ездачи — стрелят, препускат, та дим се вдига.

Гледал съм хубави каубойски филми: „Дилижансът“, „Омбре“, „Юнион Пасифик“, „Градът без закони“, „Кет Балу“. Мислех, че поне по единия канал филмът ще бъде за гледане.

По първи канал онези дойдоха на коне, а тези ги пресрещнаха и започна патакмата. Петнадесет минути, половин час... Нищо не се разбира. Кой са тези, а онези?

Преместих на втория канал — също. Третия, четвъртия.

По петия канал филмът беше направен от останалите четири. Същите лица, същите каубои, същият град. Стрелят, тичат, падат по десет, по двадесет, по сто и изникват нови. Но не бяха нови — много

от умрелите преди пет минути вече препускаха и пак стреляха. По едно време работата така се омеша, че онези не знаеха тези онези ли са, или са си тези. Всеки стреля във всеки и си мисли: „Веднъж да свърши филмът, че да си почина...“.

Когато и петте канала приключиха с пукотевиците, вратата се отвори и на процепа се показва разплаканата от умиление глава на въззрастния бройлер:

— Как се радвам за вас! — изхлипа топ. — Признайте си, че за пръв път гледате такова изкуство? Вие знаете ли, че изпълнителите на главните роли са милионери?

Втората вечер даваха мюзикъли.

Гледал съм чудесни мюзикъли: „Уест сайд стори“, „Май феър лейди“, „Оливър“, „Джезюс Крайс супер стар“. Но това, което видях и по петте канала, беше ужасно. Бройлери, намазани с оливия, си говорят за долари, усмихват се и си шепнат: „долари“, пеят за долари...

По първи канал момиче получи наследство от един милион долара и сто кандидати се изтрепаха по нея, но дойде Елвис Пресли и тя се ожени за него. По втория канал момиче получи наследство от един милион долара и сто кандидати отново се затрепаха, без да знаят всъщност, че момичето обича Елвис Пресли. По третия канал момиче получи наследство от един милион долара и сто кандидати се биха за нея, докато — е, берекет версии! — този път Фред Астер се ожени за него. По четвъртия канал момиче спечели от лотарията един милион долара, сто кандидати се биха за него, докато Елвис Пресли дойде и обра парсата. По пети канал Бинг Кросби, облечен като просяк, си вървеше по улицата и никое от стоте момичета, които срещна, не го хареса. Най-последно сто и първото момиче се влюби в него, за да разбере, че се жени за преоблечен милионер.

Бих искал нашите хлапаци да погледат по няколко филма с Елвис Пресли, Фред Астер и Бинг Кросби, за да разберат какво значи да ти се иска да стреляш по жив човек.

Тия господа правят по един хубав филм за износ, а сетне изстрелват стотина ужаса за бройлерите. И по петте канала даваха именно тези ужаси.

Когато и петте филма свършиха, въззрастният бройлер се показва разплакан:

— Как ви завиждам! — изхлипа той. — Какво изкуство, нали!

И добави шепнешком:

— И Елвис Пресли, и Фред Астер, и Бинг Кросби са милионери!

Третата вечер по петте канала даваха комедия. Този път нямаше никакво разнообразие — и петте филма бяха с Боб Хоуп.

Аз съм миролюбив човек. Досега не съм убивал. Но този път ще гръмна, без да ми мигне окото. И този нещастник живее по същото време и диша същия въздух, който диша Чарли Чаплин!

Не мога да намеря думи, за да обясня явлението „Боб Хоуп“. Хайде — в каубойските филми, във филмите за девизи-милионерки, в мюзикълите — всичко се върти около долара — фризьорки се женят за милионери, сервитьори — за милионерки, но девет от десетте думи на Боб Хоуп са „долар“.

И как я произнася тази дума!

Представете си човек, направен от малеби, но полят не с малинов сироп, а с рициново масло. И тази уста от малеби, от която тече рициново масло, се разтваря и, мляскайки, повтаря сладострастно:

— Долар, долар, долар...

Този път възрастният бройлер се разрева, още преди да отвори вратата. Бършейки сълзите си, изхлипа:

— Това... това е върхът на изкуството! И имайте предвид — вдигна тържествено пръст бройлерът — от това изкуство той е спечелил кръгли 60 милиона долара! Това е най-големият артист на всички времена!

Четвъртата вечер петте канала посветиха на гангстерски филми. Ню Йорк заприлича на парцал. Не остана здраво стъкло. На няколко пъти се опитах да вникна в съдържанието — все пак, гледал съм хубави филми от този тип — и „Бони и Клайд“, и „Инцидентът“, и „Френска връзка“. А тук същите артисти, от които съм се възхищавал, изстрелваха своята поредица от сто бройлерски филма и си гледаха часовниците кога ще свърши тоя филм, за да почнат да чупят джамовете в следващия?

Филмите са кратки — по час — час и петнадесет минути и актьорът дори няма време да си каже името от стреляне, та камо ли да играе, да страда и да прави изкуство. Той си прави долари човекът, а бройлерите зяпат и се радват, като му броят парите.

— Ето сега, след този изстрел, той печели толкова и толкова, сега вече са станали толкова и толкова...

Защото знаят, че всяка минута на големия артист, па макар и в бройлерски филм, носи долари. А вие знаете ли какво значи долари?

— Не — поклати глава моят бройлер, — не, вие никога не сте имали долари и затова не знаете какво е долар.

— Долар... — прошепна той и лицето му светна, — каква дума, нали?

Петата вечер петте канала даваха „трилери“ — тоест филми на ужаси.

От Агата Кристи — най-известната писателка-бройлерка, знам как се пишат филми за убийства и ужаси. Пишеш края и после за половин час изтракваш романчето.

От какво се ужасяват хората? От удавени деца, които се изваждат с краката нагоре от водата, от вампири, от скелети, от мъртъвци, които стават от ковчезите и тръгват да тропат по вратите с нож, забит в гърба, от слепи и сакати, случайно останали сами, нападнати от бандити, от бронтозаври и динозаври, събудени случайно от летаргия, от кикотене на духове.

Достоевски и Шекспир доказаха, че криминалният жанр може да бъде изкуство. Но мошениците взимат само външната страна на криминалния филм, защото знаят — бройлерът не обича психологизми — той си иска ужаси, за да се възхити и разнежи:

— Ах, какво изкуство ни дават!

— Нали? — кима разплакан възрастният бройлер, когато ужасите по телевизията свършиха. — Не изтръпнахте ли? Това е изкуство. Сега цяла нощ няма да спите.

И прошепна:

— Изпълнителите на главните роли са милионери!

След което ми намигна и затвори вратата.

Шестата вечер наистина беше интересна. Петте канала я посветиха на шпионажа.

Тези филми са съвременни — серийки от по един час. Те не могат да са стари, защото са антикомунистически и са в духа на това, което в момента се пише против нас във вестниците. Изстрелват се за една седмица и се поднасят още топли-топли, недоварени, недопечени. Ако се дадат у нас, ще предизвикат буря от смях — сякаш авторите им

са се старали да правят комични пародии. Но бройлерите не се смеят, не ги считат за пародии, а ги гледат, вцепенени от страх — майчице, ако тия комунисти дойдат и ни развалят хубавия живот, дете си го живеем...

Бях писал преди време, че се учудвам на шума, който се вдигна у нас около Джеймс Бонд — долнопробен сурогат, предназначен за бройлери с мозък на ембриони. Но в сравнение с петте филма, които даваха тази вечер, и най-лошият за Джеймс Бонд прилича на Шаляпин, сравнен с Емил Димитров.

А единият беше посветен специално на България.

А чрез него се сблъсках с едно страшно явление — превръщането на нормалния, талантлив човек в бройлер.

Преди двадесет години гледах филм с Роберт Вагнер и Натали Ууд. Много голям филм, големи артисти. И двамата бяха млади, умни, талантливи. И същият този Вагнер, след двадесет години за долари се беше превърнал в бройлер.

Всеки знае да е човек, когато е млад, няма пукнат лев в джоба си и в гардероба му се ветрее само един панталон. Номерът е да останеш човек, когато за теб започнат да се състезават съдържателите на ферми за бройлери. Те ти къткат, подхвърлят ти долари, увеличават цената съобразно таланта ти и се успокояват, когато те натикат в курника и ти запушат гордите, красиви мисли с цветни клозетни чинии.

Една от най-светлите фигури в историята на човечеството е Робеспьер. Синоним на човек. Синоним на абсолютен антибройлер.

От малък е възпитан да се страхува от бога, да почита краля и да уважава частната собственост. И един след друг, в надпревара — и Демулен, и Мирабо, и Барнав, и Петсион, и Дантон разбиват илюзиите му за бог, за крал и частна собственост. Те го правят безбожник, те го правят републиканец, те го накарват — него, потомствения юрист, да плюе на старите закони и да отрече правото на крадена собственост.

Но странно...

Един след друг неговите учители започват да мънкат за спиране на революцията, запяват химни на бога, на краля, завъждат мнения, карети, блестящи апартаменти... и се превръщат в бройлери.

Мирабо се продава на краля, безбожникът Демулен се оженва за богаташка и то с църковен брак, награбили се с държавни пари Барнав, Бриссо, Метион и Дантон с ужас гледат този безумец Робеспьер, който

отказва да се превърне на бройлер, живее в пълна нищета, плюе на християнския бог, става главен виновник за смъртта на краля и прокарва закон против награбилите се новобогаташи.

И той, Робеспьер, заплюва своите бивши учители, защото от хора са се превърнали на бройлери. И ги изпраща един след друг на гилотината.

Мечтаехте да станете бройлери — умрете като бройлери. Какъв позор — да заменят гордото име „човек“ с цветни клозетни чинии!

Та този господин Роберт Вагнер, с таланта на Спенсер Траси, Жан Габен и Марлон Брандо, се беше превърнал в най-долнопробен бройлер, който за долари правеше антикомунистически серийки а ла Джеймс Бонд.

Възлагат му да дойде в България, за да отвлече секретарката на един от най-видните началници на Българската държавна сигурност.

Но как?

В задачата са посветени само Вагнер, неговият пряк началник и един техен агент в България. Никой друг.

Началникът на Вагнер съобщава на няколко от своите шефове, че Вагнер отива в България да открадне короната на българските царе. А именно тези шефове са шпиони на социалистическите страни (кой на Унгария, кой на Чехословакия, кой на Монголия) и веднага донасят в съответните посолства. По този начин у бройлерите се затвърдява убеждението, че бройлерската държава гъмжи от платени комунистически агенти.

— Ало — бъдете нащрек! Шпионите дебнат и слушат! Страхувайте се и се пазете: подозирайте всеки! Дори и майка си, баща си, братята, децата си!

И ето — господин Вагнер пристига в България, която гъмжи от милиционери. Но какви им са униформите! Как не се постараха да отворят едно наше списание, да питат човек, който е бил у нас! Но къде ти: това значи губивреме, а времето е долари! И тази щуротия ще се гледа само от бройлери. От къде ще знаят те подробности за България?

Та милиционерите бяха облечени във фашистки полицейски куртки, съчетани с генералски пагони — с двойни червени лампази. Пагоните бяха също генералски.

По улиците се виждат само каруци, карани от опърпани, брадясали разбойници, с лица на мелези между китаец и папуаска.

Още със стъпването си на българска земя Вагнер е грабнат от наши милиционери, които го водят при началника на Държавна сигурност, чиято секретарка трябва да бъде отвлечена. Той е много строг и предупреждава:

— Внимавайте, ние знаем всичко за вас и хич и не се опитвайте да откраднете короната на българските царе! Защото веднага ще ви изгоним от страната!

Българите имат странни имена — Янек, Илона, Милица... Началникът на нашата държавна сигурност получава всеки пет минути инструкции от някакъв тайнствен съветски комисар на име Василий — какво да каже на Вагнер, как да го посрещне, след което веднага звъни, за да пита дали е направил точно това. За един час този тайнствен Василий звънна сто пъти, при което нашият началник отговаряше чинно:

— Да, Василий, разбрано, Василий, точно това му казах, Василий...

Естествено, всички българи са кретени, които при въпроса: „Колко е две и две?“, изпадат в дълбоки размисли и започват скришно да си броят пръстите.

Но Вагнер е неумолим — веднага отива в музея, отваря стъкления шкаф, където се държи короната, и поставя ръката си върху нея. И тогава тежката ръка на нашия началник се стоварва на рамото му.

— Ето че ви хванахме — радва се нашият началник. — Вие си мислите, че ние шеги си играем? Сега ще ви затворим, а утре рано сутринта ще ви изпратим по етапен ред в Запада.

И потрива ръце:

— Да се научите друг път как се крадат корони!

Завеждат Вагнер в някаква сграда, която съвсем прилича на хотел, затварят го в една стая с решетка и си отиват. И няма милиционери пред вратата, няма нищо. Така де — ако го бяха затворили другаде и бяха поставили пост, как щеше да излезе?

А сега на Вагнер беше много лесно да извади от джоба си шперцове, да отключи решетката и да се качи на таксито, което го чака пред вратата. Само богатото въображение на дете-идиотче може

да измисли такава милиция, която така нежно се отнася с крадците — не ги претърсва, затваря ги и си излиза, за да дойде човек на другата сутрин да види какво става с мармалада.

Таксито, което чака Вагнер точно пред вратата, е много странно — нали сме бедна, окъсана страна, та и такситата ни са такива — „Фиатка 600“ с надпис „такси“. И вътре — можете ли да си представите — маскиран като шофьор на такси, седи тайният агент на Запада, който е посветен в акцията. Голяма конспирация, голяма работа!

Отвлечането ще стане много лесно — вечерта има голям правителствен прием, където, естествено, ще присъства началника на държавна сигурност заедно със секретарката.

Шофьорът го завежда до вратата на правителствената резиденция, подава му покана и остава вън да чака.

Вагнер влиза, извиква секретарката под предлог, че има да ѝ каже нещо, упойва я с някаква странна упойка, по време на която секретарката издава нашия таен шифър (това е програма минимум — ако не успее да отвлече секретарката, поне шифърът е задигнат), качва я на рамото си и през прозореца се спуска с нея долу. Тогава дръпва алармения сигнал, всички милиционери, които са на вратите, хукват вътре в резиденцията, Вагнер си излиза с момичето на рамо, качва се на таксито, отива до един магазин за ковчези, отваря го, слага момичето в ковчег, затваря го, сетне се прибира в килията си и ляга.

Сутринта милиционерите идват при него, казват му „Добро утро“, отварят килията и съобщават, че самолетът му излита след един час, след което си отиват. А Вагнер спокойно влиза в магазина за ковчези, купува ковчега, в който е момичето, и го закарва на аерогарата. Естествено, нашият митничарски чиновник е учуден, но Вагнер му казва:

— Купих си ковчег от вас, защото вашите ковчези са най-хубави в света.

И нашият митничарски чиновник едва не се разплаква от умиление — виж ти какви неща произвежда родината. И удря печат на ковчега.

Естествено, началникът на държавна сигурност най-сетне загарява, че е изигран, и хуква към летището, но там неумолимият Вагнер е на своя пост и в багажното отделение започва борба. За

Вагнер е детинска шега да обезвреди с голи ръце въоръжения до зъби началник, преоблича се в неговите дрехи и се качва на самолета. Влиза в кабината на пилота, допира пистолет до челото му и заповядва да излети, без да обръща внимание на крясъците от летището.

И откарва секретарката при своя началник.

Като разбират измамата, всички шпиони се самоубиват и фактически Вагнер утрепва два заека — хем отвлича секретарката, хем ликвидира шпионите.

Разбира се, по време на филма станаха поне десетина побоища, в които Вагнер изтрепва към стотици наши милиционери и то по такъв начин, че всеки нормален човек ще си умре от смях, мислейки, че гледа пародия.

Безсмислиците бяха толкова наивни и нескопосани, че аз се тресях от смях, но бройлерът зяпа потресен:

— Абе ние си знаехме, че в България е така!

Старият бройлер въздъхна:

— Чудя ви се как живеете в тази страна? Това е ужасно, нали?

Сетне добави:

— Видяхте ли какъв артист! И е женен за Наталия Ууд и стана милионер от тези серии... Признайте си, че му завиждате.

След този филм гледах още няколко, посветени на България, за което съм много благодарен, защото ми хрумна да направя чудесна пародия за нашата телевизия и то без да измислям нищо — само трябва да комбинирам сцени от видените филми. Вярвам, че ще се получи рядко смешен филм, като, разбира се, трябва да благодарим на авторите на споменатите филми, че са съдействали за създаването му.

И все пак най-поразителното нещо в бройлерската телевизия са рекламите.

Всеки пет минути филмът се прекъсва — без разлика дали е козевия, уестърн, трагедия или шпионски — и се дават реклами.

В рекламите се говори бързо, защото всяка секунда струва долари. В рекламите се говори само за долари. Актьорът, който допреди секунди е играл и е умирал във филма, сега задъхан изброява като картечница:

— Печка — двеста долара, чиния — три долара, салфетка — 50 цента, прахосмукачка — петдесет долара, клозетни чинии...

Извинете, че толкова споменавам тези чинии. Но честна дума, да умра, ако всяка вечер, по всяко време не гледах най-различни по вид, най-различни по цвят, рекламирани от прочути бройлерски актьори.

Влязоха в главата ми тези чинии като синоним на бройлерщина. И никога няма да ги забравя от един страшен случай.

От време на време по телевизията дават хубав филм. На месец — по един, най-много два.

По мое време излъчиха филм с Ана Маняни и Тото. Много хубав филм, с много талант и обич.

Една седмица преди излъчването моят бройлер започна да ми обяснява, че в никакъв случай не трябва да го гледам.

— Това е плюнка! — реवेशе той. — Ужасен филм. В никакъв случай да не го гледате. Моля ви, обещавайте ми!

— Но защо?

— Защото е плюнка, затова. И само ще си развалите вкуса.

— Откъде знаете?

— Как откъде? Ето тук в телевизионното списание пише. Това е много лош филм. Отвратителен. Пускат го, само за да видим какви глупости правят в Европа. Моля ви, не го пускайте!

Бройлерът повтаряше молбата си всеки ден, а един час преди прожекцията пристигна при мен, седна на един стол и започна да подскача от нерви.

— Вие много лошо правите с мен — каза разтреперан той, — нервите са най-страшното нещо. Те именно предизвикват увеличаване на холестерина в кръвта, а оттам до сърдечния удар има една крачка. Аз четох в моите списания — с шимпанзета са правили опити — взимат женската на едно мъжко шимпанзе и я слагат в съседна клетка, при друго мъжко шимпанзе. Останал сам, мъжкарят побеснява от гняв и умира от сърдечен удар. Защо ме измъчвате?

— Ами идете си!

— И вие ще го гледате?

— Да.

Една от отличителните черти на бройлера е, че той е много мил и любезен с останалите бройлери. Но когато види човек — настръхва, наежва се и е готов да убива. Фашизмът е възможен само между бройлери. И всъщност това е най-висшата форма на бройлерството.

— Да живеят бройлерите! Долу хората! — се беше провикнал Гьобелс.

Като под хора разбирате всички велики умове на човечеството. И ги затваряше, изгаряше и тровеше с газ. А тези, които бяха вече умрели, изгаряше чрез техните произведения на аутодафетата.

Та моят бройлер в този миг приличаше именно на есесовец, който гледа как някой от концлагеристите се опитва да чете книга, подлежаща на изгаряне.

— Толкова спокойно си живееш — охкаше бройлерът, — защо ме измъчвате така? С какво право? Какъв сте вие? Та вие, вие... вие сте некултурен, вие сте българин!... — изрева накрая той.

Кимнах усмихнат:

— Познахте. Само че какво стана с вашата демокрация. Нали у вас всичко е свободно, всеки може да прави каквото си иска?

— Не говорете такива неща! Вие сте йезуит! Вас не трябваше да допускат тук. Вие ме развърщавате! И ме дразните!

— Слушайте — казах му. — Филмът се пуска по вашата телевизия. Значи мога да го гледам.

— Но те го пускат, за да разберем какви ужаси правят в Европа.

— Добре де, нека и аз се убедя. А ако не искате да гледате — идете си!

Но той остана.

И до края на филма крещеше, плюваше върху екрана. Оплю Ана Маняни, оплю Тото, нарече ги изроди, кретени, животни. Когато филмът свърши, бройлерът ме посочи с пръст:

— Вие съкратихте живота ми с десет години. Вие сте убиец!

И тръшна вратата.

Как да му обясня, че Тото, роден княз, напуска блестящата кариера на морски офицер, за да стане филмов клоун? Как да се обясни на бройлера какво значи Ана Маняни, тази удивителна „Мама Рома“, как да се обяснят Фелини, Антониони, Позолини, Виторио де Сика? Та нали те — бройлерите изгониха Чарли Чаплин, защото остана човек, защото отказа да стане бройлер и пред хиляди американци каза думата „Другари!“. Те плачат от умиление, когато гледат лимонадения Боб Хоуп и изтръпват и се дърпат назад при вида на Луис Армстронг и Ела Фидцжералд. Готови са да гледат до посиняване музикалните ужаси на Елвис Пресли, а дигнаха страхотни

крясъци против великолепия „Джезис Крайс супер стар“ и когато го прожектираха, салоните бяха празни. Свещениците го анатемосаха от амвоните.

На конкурса за „Мис Свят“ двете най-красиви момичета бяха негърки от Южна Африка и Ямайка. Сто пъти, хиляди пъти по-красиви от останалите бройлерки. Но избраха за „Мис Свят“ бройлерка, за подгласнички — също бройлерки.

Явно е, че на негрите е забранено да стават бройлери. И толкова по-добре за тях.

Но да се върнем на клозетните чинии.

Излъчваха телевизионния спектакъл „Малкият принц“ на Екзюпери.

Преди това и вестници, и списания оплюха спектакъла. Бройлерите бяха наежени, но от любопитство някои го гледаха.

Да, спектакълът беше хубав. Но всеки пет минути по часовник прекъсваха за реклами. Същите актьори, които играеха в спектакъла, започваха да рекламират бройлеризми — покривки за маси, линолеуми, хладилници, дрехи и... тези чинии, за които споменах. Рекламираше я именно Малкият принц.

Седнал върху нея, до нея, надянал я на врата си...

Бройлерите ревяха и се кискаха — така им се пада на тия, дето искат да гледат подобни постановки! Нека се научат!

Навремето някакъв изрод нацапа „Гуерника“ на Пикасо. Сега това светотатство ми изглежда детска шега пред телевизионната постановка на „Малкият принц“.

В редки изключения някои бройлери намират време за четене. И това, което четат, са джобни романчета от 50–80 страници от типа на тези, които навремето даваше като приложение предвоенното българско бройлерско списание „Модерна домакиня“. Острови, в които попадат една жена и седем мъже, острови, в които попадат седем жени и един мъж.

Макар и рядко, между бройлерите живеят и хора. И писатели. Един от тях стана лауреат на Нобелова награда. Но когато попитах бройлерите, те вдигнаха рамене:

— Кой е той? Какъв е той? Излизал ли е по телевизията?

В някои от филмите, давани по телевизията, бройлерите забелязват, че по стените на замъци и дворци има картини. А на тях

много им се иска да подражават на коронованите особи. И също си купуват картини. Но понеже са бройлери, искат да убият два заека — хем да имат картини, хем да са евтини. Но оригинал на истинско изкуство струва много долари, а бройлер за изкуство пари не дава. И са му намерили цаката.

Както у нас на пазара продават картини с люляци по два лева парчето, така и в бройлерската държава има стотици и хиляди мошеници-бройлери, които по пет, по десет долара могат да ти изпраскат оригинал на „модерно изкуство“. А в това море капитан няма. Бройлерите и техните гости никога не могат да направят разлика между Пикасо и Микасо (Микасо няма да го употребявам като синоним на мошениците, които праскат на конвейер „модерно изкуство“).

— Нали знаете — казват многозначително бройлерите, загледани в произведенията на Микасо, — сега изкуството е малко абстрактно...

Много интересно е бройлерското понятие за демокрация.

Моят бройлер непрекъснато се блъскаше в гърдите, че живее в истинска демокрация.

Веднъж не издържах и го попитах:

— А да кажете нещо за Алиенде?

— Той беше диктатор! — изкрещя бройлерът.

— Хайде де — засмях се, — народът го избра.

— Да, но сетне искаше да стане диктатор.

— Кон ви каза?

— Как кой ми каза? Нали е марксист? Всички марксисти са диктатори. Не, не се опитвайте да ме поучавате. Аз знам повече от вас, защото чета всичко, а вие — само вашите комунистически нравоучения. Моля ви, не спорете с мен, защото съм нервен.

По отношение на свободната търговия също не успяхме да се разберем.

— Добре — казах, — цените при вас зависят от търсенето и предлагането.

— Точно така — кресна бройлерът, — пълна свобода!

— А защо когато арабските страни повишиха цената на петрола, вашите вестници закрепяха за окупация на петролните полета?

— Разбира се — почервеня бройлерът, — няма да ги оставяме да си играят с нас!

Това е от бройлерската демокрация. Демокрация — да, ако ние сме на власт. Свободна търговия — да, ако ние спекулираме с цените! Но ако други се опитат — нож!

Както казах, моят бройлер беше загрижен за живота ми. Дебнеше, когато поставям бутилките за мляко, и винаги ме предупреждаваше:

— Но аз ви казах, че е вредно! Защо пиете мляко?

Издебваше ме, когато ям, за да бутне пръст в манджата ми и да ревне:

— Ужасно! Но вие ядете кондензиран холестерин!

Започнах да се заключвам по време на ядене, но той от своя страна започна да бърка в кошчето за отпадъци, за да разбере какво точно ям и ми прави бележка.

Какъв чудесен пазач на концлагер става от този мил, добър и учтив бройлер!

Но веднъж щях да му зашлевя шамар. Заварих го да бърка с метална жица в пощенската ми кутия, за да извади едно мое писмо.

— Какво правите? — попитах потресен.

— Аз не мога да ви оставя така — изпъчи се бройлерът, като зае поза на Жана д'Арк. — Кой знае какви дивотии ви пишат вашите диваци от България, а аз се опитвам да ви възпитавам. Трябва да прочета какво ви пишат, защото...

Но в този миг нададе вик и избяга ужасен. Скри се в курника си и само по мърдането на пердето разбрах, че ме наблюдава — дали няма да счупя вратата му и да го изям!

Отмъстих му по много неприличен начин. Когато се сбогувахме, подадох му известната книга на доктор Аткинс.

— Вземете — казах — това е от американски учен. Последните изследвания за храненето. От какво се получава холестерин.

Бройлерът ми благодари и със светнали очи притисна книгата до гърдите си. Той искаше да живее поне сто и петдесет години. Да гледа телевизия, да си говори за долари, да си сменя мебелировката, да кима усмихнат на останалите бройлери и да подскача от радост, че е бройлер, че е бройлер, че е бройлер, а не такъв дивак като нас, хората.

— Надявам се, че все пак успях да ви отворя очите за някои неща — кимна бройлерът. — В един от вашите разкази прочетох една много интересна мисъл: „Красотата като отрова влиза в душата на човека и

без да иска, той се променя“. Да, дори и да не искате, вие вече сте попили нещо от нашата култура. Не, не спорете с мен, защото съм много нервен. Не, ще видите, че съм прав.

Кимнах му и си тръгнах. И го оставих с книгата на доктор Аткинс в ръце, в която докторът доказваше, че именно ако се ядат мазнини не се получава никакъв холестерин, защото изгарят напълно в организма. „Хомо сапиенс“ се е създал като ловец на диви животни и се е приспособил именно към месоядството. И най-вредни според Аткинс са именно тези диетични храни, които нагъваше бройлерът, защото те не са били типична храна за човека по време на неговото изграждане като вид.

Какъв ужас за моя приятел, представяте ли си?

Шофьорът ме чакаше пред курника. Свали фуражката, усмихна се и ми отвори вратата.

Пристигнахме на аерогарата, качихме се на частния самолет на бизнесмена и полетяхме.

Погледнах надолу и зяпнах. Едва сега забелязах, че огромна територия беше заградена с мрежа. И вътре в мрежата имаше градове, села, реки... И вътре в мрежата търчаха, размножаваха се и се радваха на живота бройлерите. Да, погледнете отгоре, държавата на бройлерите приличаше на истинска птицеферма, но долу бройлерите умираха от страх, че някой може да ги изтръгне от курниците и да ги превърне в хора...

Животът е много странно нещо. От милиарди зародиши твоят е успял да победи, да се съедини с женското яйце.

Какъв процент: едно на един милиард!

А бройлерите пропиляват този невероятен шанс в търчане за дреболии, за парцалчета, за стъкълца, за хартийки, наричани „долари“. Търчат, блъскат се като луди. И на стотици, на хиляди един се дръпва настрана и зяпва потресен — нима и аз съм такъв бройлер — забързан, затичан, да грабне няколко зърна повече от другите? Но аз съм човек — с ум, с дух, точно такива са били Омир, Шекспир, Сервантес, Джордано Бруно, Данте, Еразъм, Галилей, Маркс, Ленин. Човеци. Дръпнали се от курника, отказали да станат бройлери.

Човече, бог няма! От теб зависи дали ще бъдеш бог, или бройлер!

И колко мрежи, колко капани да те дръпнат отново в курника, да те накарат да забравиш, че си човек и да хукнеш за вещи, за злато... Любимата обвива ръце около врата ти и плаче и те заклева да се ожениш за нея, да народите дечица, да те впрегне в ярема и да те насъска — търчи заедно с бройлерите, дърпай, скуби, за да ни наконтиш повече от другите, да ни нахраниш повече от другите. Нима не стига да им дадеш хляб, дрехи и книги? Защо са нужни сто полилея, петдесет рокли, сто чифта обувки, петстотин тенджери и хиляди лъжици и вилици? Защо? И колко умове, колко гениални глави са пропадали за тези пусти, ненужни дантели, бляскави стъкълца и това мръсно, противно злато — синоним на фризьорщина, на естрадна певица, на бройлерщина! И откъде тази дива злоба да смачкаш другите? И не кои и да е, а тези, които са около теб, тези, които познаваш, с които си делил хляб, с които си проливал пот и сълзи! От тях да си по-добре, те да ти завиждат, тях да смачкаш и да им се изсмееш в лицата, тях да накараш да ти целунат ръце и крака.

— Защо бе, хомонукулус? Защо? Защо лазиш, когато имаш крака да вървиш изправен? Защо трябва да се унижаваш, да лъжеш, да крадеш, защо?

Времената се менят — едно време са се пребивали с колове за парче земя, сетне — да имат повече жени от другите, после — за злато, сега — за долари и вещи. Никаква разлика. Отдалечи се от курника и ще видиш, че нищо не се е изменило. И великите човеци, отдръпнали се с погнуса от това бясно търчане, дърпане, хапане — крещят от хиляди години — човече, спри и бъди човек! Достатъчно е да бъдеш облечен умно и красиво, достатъчно е да си нахранен, за да можеш да работиш и да се радваш на красотата и изкуството. Защо превръщаш вещите от средство в цел? Защо ти е да имаш повече от другите? Ниско самочувствие, не вярвам, че си истински човек, та трябва със сила да караш хората пред теб и да те боготворят.

Нищожен Наполеон! Използва ума на великите просветители, използва Великата френска революция и прекрасната „Марсилеза“, за да заграби властта и да унищожи мечтите на Робеспьер, Сен Жюст и Кутон. Та с какво се различава Наполеон от Атила, от Тамерлан, от Чингис хан? Същият разсипник, убиец на милиони. Сто пъти по-мръсен, защото онези — Атила, Тамерлан и Чингис хан са били откровени бандити, а той, садейки дървото на свободата, ограбва

всичко ценно в Европа. И с право Бетховен заличава посвещението си върху партитурата на „Ероика“.

Не бих заменил всички тези прославени Цезари, Александровци и Наполеоновци с един-единствен Левски. Колко по-велик, колко по-чист от тези светила, с които ни блъскат главите в училище!

Вилата на бизнесмена се намираше в красива планина, обрасла и с евкалипти, оградена с телена мрежа, по която течеше ток с високо напрежение. Бизнесменът беше в добро настроение. Покани ме в кабинета си и ме почерпи с кафе и френски коняк.

— Весело беше, нали? — усмихна се той.

Аз кимнах.

— Това напишете.

Погледнах го с недоверие.

— Това напишете — повтори бизнесменът, — ще бъде чудесна реклама.

Облегнах се на дивана:

— Моят номер е много прост. Аз разчитам на петдесетте процента. Половината от тези, които прочетат вашите писания, ще са готови с риск на живота си да прескочат мрежата, за да се превърнат в култивирани бройлери.

Отново се усмихна:

— Та това, което видяхте, е мечтата на милиони потенциални бройлери. Е, аз им давам тази мечта, а те ми дават уран. Те всички работят в моите мини за уран. А уранът, както знаете, е бъдещето. Нашите приятели, арабите, се опитаха да ни вземат златото. Ние пък се преориентирахме на урана. След десет, след двадесет години от моята ферма аз ще взимам толкова, колкото всички шейхове, взети заедно.

Намигна и потри ръце.

— И то — на законно основание. Ще продавам дори и на вашите страни. Имате злато? Добре — аз пък ще ви дам уран.

Посочи ме с пръст:

— И това напишете.

Замислих се.

— Но работата се разраства. Трябват ми бройлери. Затова ви извиках — напишете. Ще бъде чудесна реклама.

Отпи от коняка.

— Не можете да не признаете, че моите бройлери са щастливи. И ако се страхуват от нещо — това е да не попаднат от другата страна на мрежата. Отгоре наистина бройлерската държава прилича на птицеферма, но аз успях да ги убедя — и с вестници, и с радио, и с телевизия, че това е „железната мрежа“, издигната от вас. Хитро, нали? Вие искате да превърнете бройлера в човек. Но с моята пропагандна машина аз обяснявам, че просто искате да нахлуете и да им задигнете красивите неща, които са си накупили, да им развалите живота, който си живеят. Успяхте да видите моята телевизия?

Разсмя се:

— Пет канала! Голямо разнообразие, нали? Всеки може да си избере който си иска канал. Пълна свобода.

Намигна:

— Хем избират, хем нямат право на избор. Дори не могат да не гледат рекламите, защото по едно и също време всички канали дават реклами. Навярно ви прави впечатление, че филмите са стари — от преди двадесет, тридесет и четиридесет години. И то подбрани специално — глупави и евтини, които не ми струват нищо, защото ги купувам на тон. Но цялата ми пропагандна машина реве в един глас: „Това са най-хубавите филми в историята на човечеството, специално подбрани за вас. Гледайте и се радвайте!“ И бройлерите гледат, радват се и въздишат по доброто старо време. По този начин аз съзнателно насаждам в тях дух на консерватизъм. На омраза към всичко ново и различно.

Бизнесменът беше видимо доволен от себе си и наля още чаша коняк:

— Вие сте служил и знаете, че в армията не оставят войниканито за секунда без работа. Иначе започва да мисли. А мисленето е опасно. Затова аз не оставям моите бройлери да мислят. Когато се облекат, обзаведат с нови мебели и нова кола, аз сменям модата. Цялата моя пропагандна машина започва да бълва реклами, фабриките ми бълват последните новости на модата — дрехи, коли, мебелировка. И бройлерът се втурва да не изостане и купува нови дрехи, нова мебелировка, нова кола. А да изостанеш от модата е опасно — бройлерите се отдръпват от теб, изключват те от средата си и започват да те гледат с подозрение кой си, не си ли от ония? И донасят за теб.

Усмихна се и посочи купища писма на бюрото си:

— Това са доноси против вас. Че сте враг на нашата система, че харесвате всичко, което е антибройлерско. Моите бройлери са дресирани да мразят всички, които не са бройлери и да ги считат за свои врагове. Естествено, има типове, които от време на време се сепват — абе не сме ли бройлери? Тия са опасни. Против тях имам един особен номер, който заимствах от китайците. Помнете, навремето мистър Мао издигна лозунга: „Да цъфтят всички цветя едновременно“. И глупаците лапнаха въдицата и започнаха да дават мнения, а след една година всички цветенца, които поникнаха, бяха окосени. Точно така постъпвам и аз.

Пак намигна:

— Забелязахте, че от време на време по телевизията и в кината се прожектират антибройлерски филми. Те са именно мюрето. За тия филми се хващат туземните антибройлери и започват да ги хвалят — ах, колко са хубави, колко са човешки! Тогава цялата моя пропагандна машина се нахвърля върху тях. Обвиняват ги в дилетантщина, антикултурност, антидържавни изказвания. Самите бройлери настръхват и са готови да ги разкъсат, защото съм им обяснил, че именно тези типове са вашата пета колона. А когато се навъдят повече такива размирни елементи, аз правя преврат. Военен преврат. Армията взима властта, изколва размирниците и сетне отново идва демокрацията. А бройлерите се радват — колко хубаво си живеем.

Наведе се към мене:

— Вие знаете ли, че в Африка много трудно се намират бикове, които водят стадата, защото този, който излезе да води стадото, най-често бива разкъсван от лъвове и тигри. И естественият подбор в продължение на милиони години е създал стадния тип говедо, което се тика в средата, което не иска да върви напред и да сочи пътя. Същото правя и аз. Култивирам средния, стадния бройлер. А който се опита да изскочи от стадото — моите лъвове и тигри го изяждат.

Въздъхна щастлив и доволен:

— Това е голяма игра. Това е красива игра. Да опознаеш бройлера и да го използваш за свои цели. Работи за мен, купува модните евтинийки на фабриките ми и гледа телевизията ми, чрез която го възпитавам. А иначе има пълна свобода. Може да ругае дори министър-председателя...

Тресна по бюрото:

— Но не мен! Защото аз съм бог, а бог е непогрешим!

Засмя се:

— Вижте как съм облечен. Просто, красиво, с вкус, без никакви моди. Но така могат да бъдат облечени само независимите, човеците, боговете!

Вдигна рамене:

— Е, да. Аз не съм безсмъртен... Затова — може би четохте във вестниците — изпратих моя син в птицефермата. Сега е заместник-президент на бройлерската държава. Да живее с тях, да подиша техния въздух, та след време да знае какво искат бройлерите, за да им го даде, но така, че всеки даден долар да се върне двойно в джоба му.

Посочи ме с пръст:

— Вие искате чрез възпитание да направите всички хора. Да им внушите отвращение към всичко бройлерско. Аз пък правя обратното. И моята задача е много по-лесна от вашата, много.

Приятно ми е да се състезавам с вас, защото знам колко много кандидат-бройлери ви псуват, че им пречите да бъдат бройлери. И те скришно купуват на десеторни цени бройлерски вещи и се събират на тъмно да се кичат с парцалчетата и дрънкулките, изработени в моите фабрики.

Потупа ме по рамото:

— Да, мили мой, моята задача е къде-къде по-лесна. А вие всички мечтаете да станете Пигмалионовци — да вдъхвате мисли на богове в кратуните на бройлерите. Но нищо. Съревнованието си е съревнование. Аз обичам да търгувам с вас.

Отвори хладилника.

— Виждате ли това сирене? То е като сън. Вие можете да извадите стотици милиони, ако успеете да убедите бройлерите в качеството на вашите стоки. Но моите вестници, списания и телевизията всеки ден крещат: „Не яжте тези неща! Те са вредни! Пълни с холестерин и комунистическа зараза!“. И рекламират ужасното месо, което произвеждам в моите ферми, защото храня добитъка си с петролни деривати, рибно брашно и боклуци. Рекламирам маргарина ми, който не струва нищо, като го обявявам за полезен, безвреден и антихолестричен!

Изкикоти се!

— А аз си ям вашето сирене. Много е вкусно. Защо да харча излишни пари за моите бройлери?

Стана и ми подаде ръка:

— Довиждане! И ще ми бъде много приятно да прочета вашите писания.

Разделихме се любезно и обещахме да си пишем.

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.